

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova

Adresa: Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 416 325
fax: +382 20 225 702
www.mvp.gov.me

br:

Podgorica, 29. novembar 2019.

PLATFORMA

**za učešće ministra vanjskih poslova Crne Gore prof. dr Srđana Darmanovića
na sastanku ministara vanjskih poslova Američko-jadranske povelje (A5) –
Partnerske komisije,
13. decembra 2019, Tirana, Republika Albanija**

Opšte informacije

Američko-jadransku povelju (A5) osnovala su, po uzoru na Američko-baltičku povelju¹ Republika Albanija, Republika Hrvatska, Republika Sjeverna Makedonija i SAD **2. maja 2003. godine** kako bi se pomoglo državama aspirantima da se pridruže NATO-u. Prijemom dva nova člana, **Crne Gore i BiH**, 4. decembra 2008. godine u Helsinkiju, na marginama ministarskog sastanka OEBS-a, Povelja je proširila svoje djelovanje i promijenila naziv u **A5**. Na ovaj način ojačana je ideja o regionalnom povezivanju i otvorena mogućnost za uključivanje ostalih država Zapadnog Balkana u rad Povelje. U okviru A5, status posmatrača imaju Kosovo i Srbija, a Slovenija je država partner.

Karakter, opseg i nivo aktivnosti koje se odvijaju unutar Povelje vrlo je širok - od sastanaka na viskom nivou, ekspertskih sastanaka, pa do vojnih vježbi s velikim brojem učesnika i zajedničkog učešća u misijama i operacijama. Jadranskom poveljom osnovana je i **Partnerska komisija** sa zaduženjem da postavlja političke smjernice za međusobnu saradnju. Sastanci ove Komisije održavaju se jednom do dva puta godišnje na nivou ministara vanjskih poslova.

Od osnivanja, Američko-jadranska povelja se potvrdila kao autentični forum za kanalisiranje evroatlantskih aspiracija regije jugoistočne Evrope, uz pružanje doprinosa političkoj konsolidaciji i stabilizaciji prilika u regionu. Značaj Američko-jadranske povelje ogleda se i u implementaciji konkretnih projekata na kojima države članice sarađuju, a koji doprinose približavanju država regiona članstvu u NATO.

Sastanku ministara vanjskih poslova Američko-jadranske povelje u Tirani prisustvovaće delegacije država članica A5, predvođene ministrima vanjskih poslova, izuzev delegacije SAD koja će biti na nižem nivou. Sastanku će, takođe, prisustvovati i države posmatrača, Srbija i Kosovo, te partner Slovenija. Ovim sastankom, završava

¹ Tri baltičke države, Estonija, Litvanija i Letonija, uz sponzorstvo SAD, pokrenule su regionalnu saradnju kako bi razmjenom iskustava ubrzali reformu u oblasti odbrane, poboljšali stabilnost u regiji i ubrzali ulazak u NATO.

se predsjedavanje Republike Albanije Poveljom, koje će, ceremonijalno, biti predato Bosni i Hercegovini.

Učešće Crne Gore u Povelji

Crna Gora je, od prijema u Povelju, aktivno učestvovala na svim sastancima, u okviru kojih je istaknut njen značaj za stabilnost i dalji ekonomski razvoj regiona i promovisanje evroatlantskih vrijednosti država članica. Crna Gora je predsjedavala Poveljom tri puta: januar-jun 2011. godine, jul-decembar 2013. godine i januar-decembar 2018. godine.²

Posljednje predsjedavanje Poveljom Crna Gora je preuzela od Sjeverne Makedonije na sastanku ministara vanjskih poslova članica i posmatrača A5, koji je održan 13. decembra 2017. u Skoplju³. Promovisanje politike otvorenih vrata za sve države aspirante, kako u okviru NATO, tako i u okviru Povelje, s ciljem jačanja regionalnog povjerenja i međusobne podrške susjednih država, bio je ključni prioritet crnogorskog predsjedavanja A5 tokom koga je organizovano 17 sastanaka na radnom i visokom nivou. Crna Gora je posebno bila posvećena prenošenju iskustva iz procesa pristupanja Alijansi, a posebno Sjevernoj Makedoniji i BiH. Među ostalim prioritetima bilo je brže i efikasnije ispunjavanje osnovnih ciljeva Povelje, jačanje vojno-odbrambene saradnje u skladu s konceptom „pametne odbrane“, zajedničko učešće u NATO mirovnim misijama i operacijama, promocija saradnje u okviru regionalnih centara za obuku i učešće na zajedničkim vježbama u cilju unaprjeđenja interoperabilnosti.

Crnogorsko predsjedavanje Američko-jadranskom poveljom zaključeno je održavanjem sastanka ministara vanjskih poslova A5 18. decembra 2018. godine u Podgorici. Na sastanku je usvojena Zajednička deklaracija kojom je izraženo zadovoljstvo postignućima Sjeverne Makedonije na putu ka članstvu u NATO i pozdravljen je uspjeh BiH koja je, na sastanku ministara vanjskih poslova NATO-a u decembru 2018. godine, pozvana da dostavi prvi Godišnji nacionalni program (ANP) NATO-u, što predstavlja korak naprijed na njenom evroatlantskom putu. Tri, a ubrzo i četiri, članice Povelje su saveznice u NATO-u, dok, po uzoru na Hrvatsku i Sloveniju, sve dijele zajednički cilj za učlanjenjem u EU. Zajednička deklaracija ukazuje da Povelja bilježi uspjehe, i ispunjavajući svoju svrhu, sve više dobija na važnosti.

Ambiciozan i intenzivan program, koji je uspješno sproveden pod crnogorskim predsjedavanjem što je zaključeno od svih država učesnica i posmatrača, je pokazao da A5 ostaje relevantan i dragocjen mehanizam za promovisanje evroatlantske i

² Od 2014. predsjedavanje Poveljom traje godinu dana i preuzima se abecednim redom.

³ Crna Gora je bila domaćin Samita A5, koji je početkom avgusta 2017. godine održan u Podgorici. Okupio je šefove država-vlada članica, a događaju je prisustvovao potpredsjednik SAD Majk Pens. Upućene su snažne poruke o značaju ZB, njegove stabilnosti i napretka, kao i podrška SAD integraciji regiona u evropske i evroatlantske strukture.

evropske agende na Zapadnom Balkanu i nezamjenljivu platformu za dijalog o svim bitnim političkim i bezbjednosnim pitanjima.

U fokusu albanskog predsjedavanja Poveljom tokom 2019. godine bio je nastavak procesa EU i NATO integracija država Zapadnog Balkana, nastavak kontinuirane podrške SAD A5 inicijativi, kao i nastavak dijaloga na relaciji Beograd-Priština. Jedan od prioriteta tokom predsjedavanja Albanije Poveljom bila je i borba protiv nasilnog ekstremizma i terorizma i pitanja stranih boraca i povratnika. Na marginama 74. zasjedanja Generalne skupštine UN 26. septembra 2019. godine u Njujorku, upriličen je neformalni radni ručak ministara vanjskih poslova država članica i posmatrača A5 gdje je razmotren napredak u ostvarivanju ciljeva. Sastanak ministara u Tirani biće prilika da se sumiraju aktivnosti i rezultati jednogodišnjeg predsjedavanja Albanije A5.

Učešće ministra Darmanovića na sastanku ministara vanjskih poslova A5

Očekuje se da će na sastanku ministara vanjskih poslova Američko-jadranske povelje u Tirani biti ponovljen značaj jačanja saradnje u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma, jačanja kolektivne odbrane i interoperabilnosti, otvorenosti Povelje za prijem novih članica, i značaj kontinuiteta suprotstavljanja svim ostalim prijetnjama u regionu Zapadnog Balkana. Fokus sastanka će biti na značaju ubrzanja integracionih procesa država regiona, i s tim u vezi reformskim procesima i doprinosu koje članice i partneri A5 pružaju regionalnoj i globalnoj stabilnosti. Ministri će razmijeniti mišljenja i o aktuelnim bezbjednosnim kretanjima u regionu. Kako će BiH preuzeti predsjedavanje A5 za 2020. godinu, biće govora i o prioritetima Povelje tokom predsjedavanja sljedeće godine.

Učešće na ministarskom sastanku u Tirani biće prilika da **ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović** ponovi uvjerenje da A5 predstavlja uspješan mehanizam regionalne bezbjednosne saradnje i da ponovi njenu važnost za promociju evroatlantskih i evropskih aspiracija država regiona.

Naglasice da Crna Gora, kao članica NATO-a, u kontinuitetu nastavlja svoju snažnu posvećenost promociji evroatlantskih aspiracija država regiona, jer su one garant stabilnosti i napretka ovih prostora. U tom kontekstu, pozdraviće potpisivanje Protokola o pristupanju NATO Sjeverne Makedonije, i ocijeniti da će njeno skoro članstvo u Alijansi, kao što je to slučaj sa Crnom Gorom, doprinijeti jačanju saradnje i bezbjednosti regiona. Takođe, pozdraviće usvajanje Programa reformi BiH. Naglasice važnost jačanja političkog dijaloga u cilju boljeg razumijevanja reformskih aktivnosti koje države aspiranti preduzimaju.

Ministar Darmanović će ukazati da izazovi sa kojima su države regiona suočene treba da podsjetu EU i NATO da je njihova podrška Zapadnom Balkanu kroz stalni politički dijalog i praktične programe od presudnog značaja za njegovu punu integraciju u njihove strukture. U tom kontekstu, pohvalice posvećenost SAD regionu koja je, kroz imenovanje specijalnog predstavnika za Zapadni Balkan M. Palmera, dodatno ojačana. Ovo je posebno važno u kontekstu stalnih globalnih izazova sa kojima se naš

region suočava, između ostalog, ilegalne imigracije, terorizma, sajber i hibridnih prijetnji itd.

S tim u vezi, pozdraviće činjenicu da je Albanija prepoznala potrebu da A5 u budućnosti posveti posebnu pažnju razvoju i primjeni strategija za procesuiranje, rehabilitaciju i reintegraciju stranih boraca i njihovih porodica. Pozdraviće rezultate postignute tokom albanskog predsjedavanja Poveljom i izraziti uvjerenje da će se i tokom predsjedavanja BiH nastaviti s jačanjem napora na profilisanju Povelje kao uspješne platforme za regionalnu bezbjednosnu saradnju i promociju evroatlantskih vrijednosti.

Na sastanku se očekuje usvajanje zajedničke ministarske izjave koju bi politički direktori za NATO trebalo da dogovore na sastanku zakazanom za 12. decembar 2019. godine.

Sastav delegacije

Delegaciju Crne Gore će predvoditi ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović, a u sastavu će biti:

- Vesna Radonjić, otpravnica poslova u Ambasadi Crne Gore u Republici Albaniji,
- Vladimir Vučinić, generalni direktor za NATO i politiku bezbjednosti,
- Đorđe Janković, šef Kabineta MVP,
- Marija Stjepčević, direktorica Direkcije za politiku bezbjednosti,
- Maja Đurđić, I sekretarka u Kabinetu MVP.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2019. godine, razmotrila je i usvojila Platformu za učešće ministra vanjskih poslova Crne Gore prof. dr Srđana Darmanovića na sastanku ministara vanjskih poslova Američko-jadranske povelje (A5) – Partnerske komisije, 13. decembra 2019, Tirana, Republika Albanija.